

Джек Лондон

Родената в нощта

Беше в стария клуб „Алта Иньо“ – топла вечер за Сан Франциско – и през отворените прозорци приглушено и отдалече долиташе уличната глъч. Разговорът се беше извъртял от Закона против незаконното забогатяване и най-новите признаци, че в града ще излезе наяве всичко – до най-грозното користолюбие и поквара, човешка злоба и подлост, – когато се спомена името на О'Брайън. – О'Брайън, многообещаващ млад боксьор, който бил убит на ринга предишната вечер. Изведнъж атмосферата като че ли се разведри. О'Брайън беше чист младеж, идеалист. Нито пиеше, нито пушеше, нито приказваше мръсотии, а в тялото приличаше на прекрасен млад бог. Носил молитвеника си дори и на ринга. Намерили го в джоба на самото му в съблекалнята. .. след като бил убит.

Той бил самата Младост, чиста и здрава, неопетнена – нещо, за което мъжете говорят с гордост и възхищение... след като са я загубили и навлезли в средната възраст. И ние с такова увлечение се занимавахме с нея, че ни споходи Романтиката и за един час ни отведе далече от човешкия град и ръмжащия му громол. Донякъде Бардуел беше този, който подхвана темата с цитат от Торо, обаче Трефетън, плешив и с двойна брадичка, се възползува от цитата и за цял час след това се превърна във въплъщение на Романтиката. Отначало може да сме се чудили колко ли чаши уиски е изпил след вечеря, но много скоро всичко това бе забравено.

– Това стана в 1898 година, тогава бях на тридесет и пет – започна той. – Да, знай, че пресмятате годините. Вие сте прави. Сега съм на четиридесет и седем; изглеждам десет години по-стар, а лекарите казват... да ги вземат дяволите лекарите!

Той вдигна високата чаша до устните и я изпи бавно, за да уталожить раздразнението си.

– Но аз бях млад... едно време. Бях млад преди дванадесет години и имах коса на главата си, а, коремът ми беше стегнат като на бегач и най-дългият ден не ми се виждаше достатъчно дълъг. Бях здравеняк тогава, в деветдесет и осма. Ти ме помниш, Милнър. Ти ме познаваше тогава. Не бях ли мъж и половина?

Милнър кимна и потвърди. И той като Трефетън беше минен инженер и беше натрупал състояние в Клондайк.

– Беше, и още какъв, приятелю – каза Милнър. – Никога няма да забравя как се справи с ония секачи в кръчмата нея вечер, когато онова журналистче предизвика сбиването. Славни беше по това време някъде във вътрешността – добави той за нас, – а неговият управител искаше да подхване кавга с Трефетън.

– Да, вижте ме сега! – едно ни подвикина Трефетън. – Ето какво направи от мене Голдстид: само бог знае колко милиони, но в душата ми не останало нищо... нито в жилите ми. Няма я горещата червена кръв. Аз съм медуза, огромна гадна маса друсаша се протоплазма, един, един. ...

Но думите не му достигнаха и той потърси утеха във високата чаша.

– Жените ме заглеждаха... тогава; и се обръщаха след мен още веднъж. Чудно, че не съм се оженил. Но момичето... Точно това започнах да ви разказвам. Срегнах го на хиляда мили откъдето и да сметнете и още по-далече. И тя ми цитира същите думи на Торо, които преди малко изрече Бардуел: за боговете, родени в деня и в нощта.

Това стана, след като бях запазил своя периметър на Голдстид, без да зная още каква съкровищница ще се окаже тая рекичка – тогава бях тръгнал на изток, през Скалистите планини, а оттам към Голямото робско езеро. Там горе, на Север, Скалистите планини са нещо повече от хребет. Те са граница, преградна линия, стена, недостъпна и непревземаема. През тях няма връзка, макар понякога още от най-стари времена ловци да са минавали отвъд, но повечето са загивали по пътя, преди да стигнат до долу. И точно затова се бях заел с тази задача. Това беше преход, с който можеше да се гордее всеки мъж. Аз и сега се гордея с него повече, отколкото с всичко друго, което съм направил някога. Това е непозната страна. Големи части от нея никога не са били изследвани. Има обширни долини, където никога не е стъпвал кракът на белия човек, и индиански племена, първобитни както преди десет хиляди години... почти, защото все пак са влизали в допир с белите. Отделни групи са прекосявали понякога планините, за да търгуват, но нищо повече. Дори Дружеството на Хъдзъновия залив не е сполучило да ги намери и опитоми. А сега за момичето. Вървах нагоре покрай един поток – в Калифорния щяхте да го наречете река, – неотбелязан на карта и без име. Долината беше прекрасна, ту заградена от високи скалисти стени, ту пак се отваряше в прекрасни широки и дълги поляни с трева до рамената в низините, в ливади, осеяни с цветя, и малки горички от смърчове – непокътнати и величествени. Кучетата носеха товара на гръб и бяха с подбити крака и капнали, а пък аз търсех някой стан на индианци, от които да се снабдя с шейни и водачи, та да продължа с първия сняг. Беше късна есен, но свежестта на цветята ме изненадваше. Уж бях в предполярна Америка и високо сред чукарите на Скалистите планини, а пък цялото това ширине беше покрито с цветя. Някой ден там ще се настанят бели заселници и ще сеят жито в цялата долина.

И тогава забелязах пушек и чух лай на кучета, индиански кучета, и стигнах до стана. Трябва да имаше към петстотин души, при това истински индианци, а по стойките за сушене на месо можах да разбера, че есенният лов е бил богат. И тогава я срещнах нея – Люси. Така се казваше. Езикът на жестовете – това беше единственият начин да се разбираме, докато ме заведоха при голям заслон – полупалатка, нали знаете, отворена откъм страната, където гори огънят. Беше целият от лосови кожи, този заслон – лосови кожи, опушени и обработени на ръка, златистокафяви. Под навеса всичко беше спретнато и подредено, както никога не е в индиански стан. Постелята беше сложена върху свежи смърчови вейки. Бяха натрупани много дивечови кожи, а най-отгоре имаше наметало от лебедови кожи, бели лебедови кожи, – никога не съм виждал подобно на това наметало. Там с ПОДБИТИ крака седеше Люси. Кожата ѝ беше с цвят на орех. Нарекох я момиче. Но не беше момиче. Беше жена, жена с орехово-кафява кожа, амазонка, пълнокръвна, пълногръда жена, царствено зряла. А очите ѝ бяха сини.

Това е, което ми взе ума – нейните очи – сини, не порцеланово-сини, а наситено сини, като морето и небето, слети в едно, и много ярки. Нещо повече:

в тях искреше смях, топъл смях, слънчево-топъл и човечен и... дали да го нарека женствен. Те бяха такива. Бяха очи на жена, очи на истинска жена. Знаете какво значи това. Мога ли да кажа нещо повече? И още, в тези сини очи имаше същевременно неудържим трепет, тъжен копнеж и безграничен покой, нещо като всемъдро и философско спокойствие.

Трефетън рязко се прекъсна.

– Вие, приятелчета, мислите, че съм се насвяткал. Не съм. Това е само петата ми чаша след вечеря. Трезвен съм. Седнал съм тук със скъпата си младост. Не е „старият“ Трефетън, който ви говори, а е моята младост и моята младост е тази, която твърди, че това са били най-прекрасните очи, които някога съм виждал – толкова спокойни и толкова тревожни;

толкова мъдри и толкова любознателни; толкова стари и толкова млади; толкова сити и въпреки това стаили толкова тъжен копнеж. Момчета, не мога да ви ги опиша. След като ви разкажа за нея, ще го разберете по-добре сами.

Тя не се изправи. Но ми протегна ръка.

– Страннико – каза, – много се радвам да те видя.

Не зная как бихте го приели вие – този твърд говор от крайните

западни области. Можете да си представите какво съм почувствувал. Това беше жена, бяла жена, но този говор! Изумителното беше, че е бяла жена, там, отвъд края на света... но този изговор. Казвам ви, че от него ме болеше. Той режеше слуха като фалшива нота. И въпреки това тази жена беше поет. Ще видите.

Тя каза на индианците да си вървят. И, бога ми, те си отидоха. Изслушаха заповедите ѝ и сяпко ѝ се подчиниха. Тя беше върховен вожд. Тя нареди на мъжете да ми направят подслон и да се погрижат за кучетата ми. И те го направиха като нищо. И не си позволиха да отмъкнат дори и връзка за мокасин от

снаряжението ми. Тя беше истинска – Тази на която трябва да се подчиняваш и трябва да ви признае, че бях направо потресен, че усещаш тръпки да пробягват по целия ми гръбнак – да срещна бяла жена там, начело на племе диваци, хиляда мили отвъд Ничията земя.

– Страннико – каза тя, – смятам, че си първият бял, чийто крак е стъпил в тази долина. Седни да си поприказваме, а после ще похапнем. Накъде си се

запътил?

И пак този изговор! Но отсега до края на разказа ми искам да забравите за него. Уверявам ви, че аз го забравих, както седях там на крайчеца на това лебедово наметало и слушах и гледах най-възхитителната жена, оживяла някога изпод перото на Торо или на кой да е друг писател.

Останах там една седмица. По нейна покана. Тя обеща да ме снабди с кучета и шейни и с индианци, които щели да ме преведат през най-добрия проход в Скалистите планини на петстотин мили наоколо. Нейният заслон беше настрана от другите, на висок бряг край реката, и една-две индиански девойки ѝ готвеха и вършеха всичко необходимо. И ние приказвахме и приказвахме, докато заваля първият сняг и продължи да вали и да подготвя пътя за шейните ми. Ето и нейната история.

Била родом от границата, дете на бедни заселници, а вие знаете какво значи това: работа, работа, вечна работа, премного работа и без край.

– Аз никога не виждах красотата на света – разказваше тя. – Нямах време. Знаех, че е съвсем близо, навред около хижата ни, където и да погледнеш, но винаги имаше хляб за месене, имаше чистене и пране и работа, която никога не свършваше. Понякога направо умирах от желание само да поизляза да я видя, особено напролет, когато птичките съвсем ме подлудяваха с песните си. Искаше ми се да тичам през високата трева на пасбището, да си намокря краката в росата и да се покатеря

през оградата, и да продължа нататък и нататък, чак през билото, за да мога да видя всичко наоколо. О, за какво ли не копнеех: да се изкачвам по дъното на проломи, да брода от вир до вир, да се сприятеля с видрите и пъстрите пъстърви; да надзъртам тайничко и да наблюдавам катеричките и зайците и малките пухкави животинчета, да видя какво правят и да науча тайните на техния живот. Струваше ми се, че ако имах време, бих могла да се промъкна между цветята и ако мирувам и пазя тишина, да доловя как си шепнат и си разказват какви ли не умни неща, каквито обикновените хора никога не знаят.

Трефетън спря, докато му напълнят отново чашата.

– Друг път каза: „Искаше ми се да тичам нощем като диво създаение, само да тичам на лунна светлина и под звездите, да тичам бяла и гола в мрака, който знаех, че трябва да се усеща като хладно кадифе, и да тичам и тичам, и все да тичам. Една вечер, съвсем капнала – беше след ужасно горещ ден, и хлябът не втасваше, и маслото не се сбиваше, и аз бях ядосана и изнервена... – е, тая вечер споменах на татко за това мое желание да тичам. Той ме изгледа някак чудновато и малко уплашено. След това ме накара да глътна две хапчета. Каза ми да си легна и добре да си отспя, и сутринта нищо нямало да ми има. Затова никога вече не заговорих за копнежите си нито с него, нито с някой друг.“

Планинското стопанство западнало – предполагам, са гладували – и семейството се преместило да живее в Сиатъл. Там тя работила във фабрика: дълъг работен ден, нали знаете, и така нататък, убийствена работа. А след една година станала келнерка в евтина гостилница – тя я нарече буламачница.

Веднъж ми каза: „Романтика, струва ми се, е това, което исках. Но никаква романтика нямаше между тиганите и мивките, нито във фабриките и кръчмите.“

Когато навършила осемнадесет години, тя се омъжила за одного, който заминавал за Джуно да отвори ресторант. Имал спестен някой и друг долар и имал вид на заможен. Не го обичала – тя подчертаваше това, – но била преуморена и искала да се отърве от безкрайната робия. Освен това Джуно бил в Аляска и копнението ѝ се превърнало в желание да види тази страна на чудесата. Но тя видяла много малко от нея. Мъжът ѝ отворил ресторанта – малка евтина гостилничка – и тя скоро разбрала защо се оженил той за нея... за да няма нужда да плаща заплатата. Тя трябвало горе-долу сама да се оправя със заведението и да върши цялата работа от сервирането до

миенето на чиниите. Освен това цял ден готвела. И така минали

четири години.

Можете ли да си я представите, това диво горско създание, вълнувано от всевъзможни стари първобитни инстинкти, закопняло за волни простори, вързано в мръсна кръчмичка, да се блъска и трепа четири убийствени години?

– Всичко беше безсмислено – каза тя. – За какво ми беше всичко това. За какво се бях родила? В това ли се състоеше целият смисъл на живота – само да работя, да работя и да съм вечно уморена? Да си лягам уморена и да се събуждам уморена и всеки следващ ден да бъде като предишните, ако не и по-труден?

Била чувала приказки за безсмъртния живот от проповедници шарлатани, но не можела да повярва, че това, което вършела, било подобаваща подготовка за безсмъртие.

Тя все още си мечтаела, макар и по-рядко. Прочела няколко книги – какви, е много трудно да си представя, най-вероятно романи от Крайморска библиотека; все пак те били храна за въображението ѝ.

– Понякога – каза тя, – когато главата ми така се замаеше от горещината на готварската печка, че можех да припадна, ако не поемех глътка свеж въздух, подавах глава през кухненския прозорец, затварях очи и виждах най-прекрасни неща. Изведнъж се виждах да вървя по селски път и всичко наоколо беше чисто и тихо, без прах, без кал; само поточета, които блъблеха по чудни ливади, играещи агънца, ветрец, носещ дъх на цветя, и галещи слънчеви лъчи над всичко; и хубави крави, нагазили мързеливо до колене в тихи вирове, и млади момичета, къпещи се на завоя на потока, бели, стройни и простодушни, и тогава си мислех, че съм в Аркадия. Веднъж бях чела за тая страна в една книга. А някой път рицари, целите блеснали на слънцето, се задаваха на коне иззад завоя на пътя, или някоя дама на млечнобяла кобила, а в далечината виждах да се издигат кули на замък или просто ми се струваше, че след близкия завой щях да стигна до някакъв дворец, целия бял и въздушен, и приказен, с бликащи водоскоци, и цветя навред, и пауни на моравата... а после отворях очи и жегата от кухненската печка ме удряше, и чувах Джейк, моя мъж, да казва: „Защо не си сипала тоя

боб? Мислиш, че мога да чакам тук цял ден?“ Романтика! ... Май че най-близкият ми досег с нея е бил, когато пиян арменец готвач се развилня и се опита да ми пререже гърлото с нож за белене на картофи и аз си изгорих ръката на печката, преди да го халосам с бъркалката за пюре. Исках спокоен живот и хубави неща, и романтика, и всичко такова, но просто като че ли няхах никакъв късмет и съм била родена

единствено и специално за да готвя и мия чинии. Имаше разюздани хора в Джуно в ония дни, но аз гледах другите жени и техният начин на живот не ме привличаше. Да ти кажа, аз исках да бъда чиста. Не зная защо; мисля, че просто така ми се искаше; и ми се струваше, че и като мия чинии, ще си умра също така, както умираха те."

Трефетън прекъсна разказа си за миг, за да проследи нишката на мислите си.

– Ето, това е жената, която срещнах там, в Арктика, която държеше във властта си племе диви индианци и няколко хиляди квадратни мили ловни площи. И всичко това се е случило много просто, макар всъщност е могло да се случи и така, че тя да прекара живота си и да умре сред тенджери и тигани. Но „Чу се шепот, мерна се видението.“ Не ѝ беше нужно нищо повече и тя постигна желанието си. „– Един ден се пробудих – каза тя. – Ей тъй случайно се натъквах на това в едно парче от вестник. Запомнила съм го дума по дума и мога да ти го повтора. И тя ми цитира «Викът човешки» от Торо:

Младите борчета, които всяка година поникват в царевичната нива, са радостно явление. Ние говорим за цивилизоването на индианеца, но това не е едно и също с издигането му. Покрай бдителната независимост и отчужденост на живота в сумрачните гори той запазва връзката с древните си богове и от време на време има случай за рядко и своеобразно общуване с природата. Той има мигове на близост със звездите, която е чужда за нашите кръчми. Непрестанното просветление на неговия дух, смъртно само защото е отдалечено, е подобно на слабата, но достатъчна светлина на звездите в сравнение със заслепяващия, ала оскъден и краткотраен блясък на свещите. Жителите от Островите на дружба са имали богове, родени в деня, но те не са се смятали за равни по древност с боговете, родени в нощта.

Тя направи точно това: повтори ми го дума по дума и аз забравих изговора ѝ, защото той звучеше държествено – верую на една религия, езическа, ако о щете, но облечена с всичките възжеления на самата нея.

– А останалото беше откъснато – добави тя с голямо униние в гласа. – Беше само парченце от вестник. Но този Торо е бил умен човек. Искане ми се да зная повече за него. – Тя замълча за миг и кълна се, че лицето ѝ бе неизразимо непорочно, когато добави: – Аз щях да бъда добра жена за него.“

А след малко продължи: „Веднага щом го прочетох, разбрах какво ми е. Аз съм родена в нощта. Аз, която цял живот съм живяла с родените в деня, съм родена в нощта. Ето защо никога не ме е задоволявало

готвенето и миенето на чинии; ето защо съм копняла да тичам гола на лунна светлина. И разбрах, че тая мръсна малка буламачница в Джуно не е за мен. И в същия миг си казах: «Махам се оттук!» Събрах малкото си дрипи и тръгнах. Джейк ме видя и се опита да ме спре.

– Какво правиш? – пита той.

– Развеждам се с теб – казвам. – Отивам в гората, където ми е мястото.

– Дума да не става! – казва той и посяга да ме спре. – То от готвенето ти се е замаяла главата. Я чуи какво ще ти кажа, преди да си направила нещо прибързано.

Но аз насочвам срещу него револвер, малък колт, и му казвам: «Ей това ще ти отговори вместо мен.» И си отидох.“

Трефетън допи чашата си и поръча още една.

– Момчета, знаете ли какво направило това момиче? Била е на двацет и две. Била прекарала живота си над тигана и не е знаела за света повече, отколкото аз зная за четвъртото измерение или за петото. Всички пътища я водели към мечтаното. Не, не тръгнала към танцувалните салони. В тая част на Аляска е за предпочитане да пътуваш по вода. Тя отишла на брега. Едно индианско кану тръгвало за Дайи, нали ги знаете тия, издълбани от дърво, тесни, дълбоки и дълги шейсет фута. Дала им няколко долара и се качила.

– Романтика ли? – каза ми тя. – Това беше романтика от първата крачка. В лодката имаше всичко

на всичко три семейства и беше тясно – човек не можеше да се обърне: навсякъде се въргаляха кучета и индианчета и всички въртяха гребла. А навред наоколо – високи величествени планини и разпокъсани върволици от облаци, и слънце. И каква тишина! Велика, чудна тишина! А на едно място – пушек от ловджийски стан, кой знае къде в далечината, се издигаше между дърветата. Беше като пикник, чудесен пикник и аз виждах мечтите ми да се сбъдват и чаках всеки миг да се случи нещо. И то се случи.

И този първи стан на острова! И момчетата ловяха с копие риба в устието на едно поточе; ами големия елен, който един от младежите уби тъкмо зад завоя. И навред имаше цветя, а малко по-нататък на брега тревата беше гъста, буйна и висока до раменете. И няколко момичета дойдоха с мен през тревата и ние се качихме по склона отгатак и брахме ягоди и корени, които накиселяваха и бяха вкусни. А в малинака се натъкнахме на една мечка, която вечеряше, и тя рече „Уф!“ и избяга, уплашена не по-малко от нас. А после станът и пушекът от огъня, н

миризмата на печеното прясно еленско месо. Беше прекрасно! Най-последно бях с родените в нощта и чувствувах, че съм там, където ми е мястото. И както ми се стори, за първи път в живота тази вечер легнах да спя щастлива и надзъртах изпод ъгълчето на платнището към звездите, открили се край голямо рамо на планината, и се вслушвах в нощните шумове, и си казах, че така ще бъде и на другия ден и винаги занапред, защото нямаше да се върна. И не се върнах вече.

Романтика ли! Сблъсках се с нея на другия ден. Трябваше да прекося голям океански залив, най-малко дванайсет или петнайсет мили, и излезе буря, когато бяхме по средата. Тази нощ се намерих на брега с едно куче и бях единствената останала жива."

– Представете си го – прекъсна разказа си Трефетън. – Кануто претърпяло крушение и потънало, всички, освен нея, се разбили в скалите и загинали. Тя стигнала брега; хванала се за опашката на едно куче, като избягнала скалите, и била отнесена на мъничка пясъчна ивица, единствена на мили наоколо.

„– За мой късмет това беше материкът – разказа ми тя. – И аз се запътих навътре в сушата през горите и планините, направо нанякъде. Както че ли

търсех нещо и знаех, че ще го намеря. Не ме беше страх. Аз бях родена в нощта и великата гора не можеше да ме погуби. А на втория ден намерих търсеното. Излязох на малка полянка с порутена хижа. Никой не бе идвал там от години и години. Покривът беше рухнал. По нарочките лежах изгнили одеяла, на печката имаше тенджери и тигани. Но най-интересното не беше това. Не можеш да отгатнеш какво намерих вън, край дърветата. Скелети на осем коня, всеки вързан за едно дърво. Предполагам, че бяха умрели от глад, и от тях бяха останали само пръснати тук и там купчинки кости. И всеки кон беше носил товар на гърба си. Товарът лежеше между костите: чували от боядисано платно, а в тях торби от лосова кожа, вътре в кожените торби... какво, мислиш, имаше в тях?“

Тя замълча, посегна към края на постелката между смърчовите вейки и издърпа отдолу една кожена торба. Развърза отвора и изсипа в ръката ми такава великолепно струя злато, каквато никога не бях виждал – едър златен пясък, пясък от златна жила, но най-много бяха самородните късове, и беше толкова свежо и ръбато, че почти не се забелязваха следи от промиване с вода.

„– Ти казваш, че си минен инженер – пак заговори тя – и познаваш тези места. Можеш ли да назовеш златоносен поток, златото от който да

има този цвят?”

Не можех. В него нямаше и следа от сребро. Беше почти чисто, нямаше никакъв примес и аз й го казах.

„– Няма я! – рече тя. – Аз го продавам по деветнайсет долара унцията. За златото от Елдорадо не дават повече от седемнайсет, а от Минук въррой по около осемнайсет. Да, това е каквото намерих между костите – осем конски товара по сто и петдесет фунта всеки.“

– Четвърт милион долара! – възкликнах аз.

„– Толкова горе-долу ги изкарах и аз – отговори Люси. – И ще приказваме за романтика! А аз да робувам така години наред, пък щом събрах смелост да се изтръгна, ето какво стана само за три дни! А какво ли е сполетяло мъжете, дето бяха добили това злато? Често, много често съм се чудила на това. Зарязали конете си, натоварени и вързани, и направо изчезнали от лицето на земята и не оставили ни вест, ни кост за себе си. Никога не съм чула да се говори за тях. Никой не знае нищо за тях. Е, понеже съм родена в нощта, мисля си, че бях тяхна законна наследница.“

Трефетън спря да запали пура.

– Знаете ли какво е направило това момиче? Скрила златото на сигурно място, като си оставила трийсет фунта, с които се върнала на брега. Там дала знак на минаващо кану, отишла до факторията на Пат Хили в Дайи, снабдила се с всичко необходимо и се прехвърлила през Чилкутския проход. Това било в осемдесет и осма, осем години преди откриването на златото в Клондайк, и Юкон е бил дива пустош. Било я страх от мъже индианци, затова взела със себе си две млади индианки, преплавала езерата и слязла надолу по реката до първите станове по Долния Юкон. Скитала няколко години из страната и после стигнала там, където я срещнах. Мястото й се харесало, когато видяла – според собствените й думи – едър рогач карибу, нагазил до колене в пурпурни перуники долу в долината. Събрала се с индианците, лекувала ги, спечелила доверието им и постепенно станала техен вожд. Тя напуснала това място само веднъж – тогава с дружина млади индианци се прехвърлила през Чилкут, изкопала златото от хранилището и го донесла със себе си.

„– И ето ме тук, страннико – привърши тя разказа си, – а това е най-скъпоценното нещо, което притежавам.“

Тя издърпа малка кесийка от еленска кожа, която носеше на врата си като медальон, и я отвори. Вътре, увито в напоена с мас коприна, пожълтjало от годините, оръфано и изтъркано, беше парчето вестник с цитата от Торо.

– Ами щастлива ли си?... Задоволена? – попитах аз. – С четвърт милион долара нямаше да имаш нужда да работиш в Щатите. Сигурно ти липсват много неща.

„– Не чак толкова – отговори тя. – Не бих си сменила мястото с някоя жена от Щатите. Това са мои хора, мястото ми е тука. Но има моменти... – и в очите ѝ припламна този гладен копнеж, за който спомепах, – има моменти, когато ужасно много ми се иска тоя човек Торо, да се озове тук.“

– Защо? – попитах аз.

„– За да мога да се омъжа за него. От време на време съм страшно самотна. Аз съм само една жена, истинска жена. Чувала съм да разказват за друг вид жени, които се запилявали като мене и вършили смахнати неща – такива, дето ставали войници в някоя армия или моряци на кораб. Но тия жени са си смахнати. Те повече приличат на мъже, отколкото на жени; те приличат на мъже и не изпитват нуждите на обикновените жени. Не жадуват за любов, нито за малки деца в прегръдките си или на скута. Аз не съм като тях. Хайде кажи го ти, страннико:

приличам ли на мъж?“

Тя не приличаше на мъж. Тя беше жена, красива, с ореховокафява кожа, със здрава, закръглена женска снага и прекрасни тъмносини женски очи.

„– Не съм ли жена? – настойчиво повтори тя. – Жена съм. Аз съм кажи-речи от глава до пети жена и нещо повече! Но чудноватото е, че макар и да съм родена в нощта за всичко друго, не съм такава, когато се стигне до любовта. Мисля си, че всеки най-много харесва своето си племе. Поне така е с мен и така е било през всичките тия години.“

– Искаш да ми кажеш, че... – започнах аз. – Никога! – прекъсна ме тя и в нейните очи, които погледнаха право в моите, се четеше, че това е самата истина. – Имала съм само един мъж и него го наричам Волът; и предполагам, че си е още в Джуно и държи своята буламачница. Потърси го, ако някога се върнеш там, и ще се увериш, че правилно съм го нарекла така."

И аз наистина го потърсих, две години след това. Той беше точно такъв, какъвто го беше описала – тежък, як и тъп, Вол, – влачеше крака из заведението и прислужваше на масите.

– Трябва ви жена, за да ви помага – подхвърлих аз.

– Едно време имах – бе неговият отговор.

– Вдовец?

– Да. Чална се. Винаги разправяше, че кухненската жега ще ѝ види

сметката, и така стана. Един ден ме заплаши с револвер и избяга с някакви сиваши с кану. На морския бряг ги застигна буря и всички се издавили.

Трефетън Съсредоточи вниманието си върху чашата и замълча.

– Ами момичето? – подсети го Милър. – Ти прекъсна разказа си тъкмо когато беше започнал да става интересен, деликатен. Така ли свърши всичко?

– Така – отговори Трефетън. – Както сама го каза, тя беше дивачка във всичко, освен в любовта, и искаше мъж от своето племе. Беше много мила по въпроса, но го каза направо, без заобикалки; Искаше да се омъжи за мен.

„– Страннико – заговори тя, – много те искам. Ти харесваш този живот, иначе нямаше да си тук и да се опитваш да се прехвърлиш през Скалистите планини есенно време. Мястото тук е много хубаво. Надали ще се намери по-хубаво. Защо да не останеш? Аз ще ти бъда добра жена.“

И тогава трябваше аз да реша. Тя чакаше. Трябва да призная, че съблазънта беше твърде голяма. Бездруго бях наполовина влюбен в нея. Знаете, че си останах ерген. И съм готов да добавя, като си спомня целия си живот, че тя е единствената жена, която така ме е привличала. Но беше толкова нелепа, цялата тая работа, и аз излъгах като джентълмен. Казах ѝ, че съм вече женен.

„–Жена ти чака ли те?“ – попита тя.

Казах, че ме чака.

„– И те обича?“

Казах, че ме обича.

И това беше всичко. Тя повече не повтори предложението си... освен веднъж, и тогава прояви известна страст.

„– Достатъчно е само да заповядам – каза тя, – и ти няма да заминеш оттук. Ако заповядам, ти ще останеш... Но няма да заповядам. Не бих те искала, ако ти не искаш да те искат... и ако ти не ме искаш.“

Тя се разпoredи и ме снабди с всичко необходимо, и дойде да ме изпрати.

„– Много жалко, страннико – каза тя на раздяла. – Ти си хубав мъж и аз те харесвам. Ако някога промениш решението си, върни се.“

Ала имаше едно нещо, което ми се искаше да направя, и то беше да я целуна за сбогом, обаче не знаех как да ѝ го кажа, нито как тя ще го приеме. Казвам ви, че бях наполовина влюбен в нея. Но самата тя заговори първа.

„– Целуни ме – каза тя. – Нещо, което да остане и да си спомням.“

И ние се целунахме, там на снега, в тази долина при Скалистите планини, и аз я оставих да стои на пъртината и тръгнах подир кучетата си. Изтече месец и половина, докато минах през прохода и слязох долу до първата фактория на Голямото робско езеро."

Уличният шум долиташе до нас като далечен морски прибой. Келнер с безшумни стъпки донесе нови бутилки със сода. И сред мълчанието гласът на Трефетън прозвуча като погребална камбана:

– Щеше да е по-добре, ако бях останал. Я ме погледнете!

Ние видяхме прошарените му мустаци, плешивото теме, торбичките под очите, увисналите бузи, двойната брадичка, общата умора, отпуснатост и затлъстяlost, целия упадък и разруха на човек, който е бил някога здрав, но е живял твърде лесно и твърде добре.

– Още не е прекалено късно, приятелю – рече почти шепнешком Бардуел.

– Бога ми! Ако не бях такъв страхливец! – провикна се Трефетън в отговор. – Бих могъл да се върна при нея. Тя си е там, сега. Бих могъл да се стегна и да живея още дълги години... с нея... там, горе. Да остана тук е равно на самоубийство. Но аз съм старец... на четирийсет и седем... погледнете ме. Бедата е там – той вдигна чашата си и я погледна, – бедата е там, че такова самоубийство е твърде лесно. Аз съм се отпуснал и размекнал. Мисълта да пътувам дълъг ден с кучета ме ужасява; мисълта за острия студ сутрин и за замръзналите ремъци на шейната ме плаши...

Чашата машинално се вдигаше към устните му. Във внезапен порив на гняв той сякаш понечи да я запрати на земята. След това се поколеба и промени решението си. Чашата се вдигна до устните и спря. Той се изсмя пресипнало и горчиво, но думите му прозвучаха тържествено:

– Е, за здравето на Родената в нощта! Тя беше прекрасна.

КРАЙ

Jack London
The Night-Born, 1910

Източник: <http://dubina.dir.bg>
Сканиране и обработка: Сергей Дубина, 11 юни 2003

Публикация:

Джек Лондон, Разкази и новели
Книгоиздателство „ГЕОРГИ БАКАЛОВ“, ВАРНА, 1987
Анелия Бошнакова, Сидер Флорин, преводачи, 1987
Борис Дамянов, Желяз Янков, Сидер Флорин, Тодор Вълчев, преводачи, 1963

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2199>]